

В. С. ІДЗЬО (Москва)

I Міжнародна наукова конференція “Король Данило і Українська держава в XIII столітті”

21—23 травня 2001 р. у Львові у приміщенні Українського товариства охорони пам'яток історії та культури відбулася Перша Міжнародна наукова конференція “Король Данило і Українська держава в XIII ст.”

Вона була організована Українським історичним клубом м. Москви, Українським Університетом за участю Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (Львів) та сприянням Інституту українознавства НАН України (м. Львів), Міжнародного Інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (м. Львів) з нагоди 800-літнього ювілею з дня народження короля Данила.

Проходила конференція під керівництвом голови Українського історичного клубу м. Москви, ректора Українського Університету в Москві, професора *В.С. Ідзьо*.

В ній взяли участь вчені України (міста Київ, Львів), Росії (Москва, Мурманськ, Оренбург), р. Татарстан (Нижньокамськ).

З вступною промовою до учасників конференції звернувся *В.С. Ідзьо*, який наголосив, що вона визріла внаслідок довгої наукової праці науковців Українського історичного клубу, яка завершилась виходом монографії “Українська держава в XIII столітті” (її презентація відбулася на конференції). Промовець зауважив, що ініціатива проведення конференції саме під такою назвою належить Українському історичному клубу Москви. “Ми побажали, — продовжував він, — наголосити на необхідності вивчати державотворчі процеси в Україні в XIII ст., особливо в часи короля Данила. Без сумніву, вона не відбулася б без підтримки та всесторонньої допомоги. Тому ми дякуємо науковцям України та Росії, які підтримали мою ініціативу по відзначенню 800-літнього ювілею визначного державного та політичного діяча короля Данила”. Далі головуючий наголосив на актуальності цієї проблеми, особливо в час святкування X річниці відновлення Української держави.

Наукову конференцію привітав професор *Ярослав Дашкевич* — керівник Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського. Він наголосив на актуальності висунутої організаторами проблеми. Король Данило, на думку промовця, очолив Українську державу в XIII ст., не будучи якимось суто галицьким чи волинським феноменом. Він, без сумніву, своєю особистістю продовжував традиції Київської держави, і тому його діяльність заслуговує всестороннього вивчення.

Від імені Інституту українознавства, Міністерства науки і освіти конференцію привітав директор інституту, академік *Петро Кононенко*, який зазначив, що вивчення державотворчих процесів у XIII ст. є дуже актуальною проблемою, особливо в час святкування 800-літнього ювілею визначного українського державного діяча XIII ст. короля Данила. Науковець побажав конференції плідної праці і успіхів у висвітленні вищезначеної проблеми.

Потім до учасників конференції та гостей звернувся *Іван Пате́р*, виконуючий обов'язки директора Інституту українознавства ім. І.П. Крип'якевича НАН України, який наголосив на необхідності вивчення епохи

короля Данила, подякував керівництву Українського університету м. Москви, Українського історичного клубу за організацію конференції.

До учасників та гостей звернувся директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою *І. Кравчук*. У привітальному слові він підкреслив великі заслуги короля Данила, який об'єднав Волинь, оволодів Галичем, Києвом (тимчасово), розбив німецьких рицарів під Дорогичином, під Ярославом — угорсько-польське військо, для боротьби з монголами погодився на церковну унію і відбив напад монголів на Пониззя та Волинь. В 1256 р. він заснував місто Львів, який в XIII ст. став столицею Галицько-Волинського князівства. Король Данило, на думку *І. Кравчука*, є дійсно український державець XIII ст. європейського типу.

Від Ради Об'єднання українців у Росії конференцію привітав ректор Українського університету *Віктор Ідзьо*, який зауважив, що ініціатива з Росії в організації та проведенні наукової конференції “Король Данило і Українська держава в XIII ст.” пов'язується з пробілом у цьому питанні в українській історії.

До присутніх звернулися *Роман Лубківський* — керівник обласного управління культури Львівської облдержадміністрації, та *Юрій Гресько* — начальник відділу у справах національностей та міграції Львівської облдержадміністрації. Вони привітали учасників конференції з прекрасною роботою і побажали їм подальших наукових злетів.

До науковців звернувся заступник голови міської Ради *Василь Білоус*, який привітав учасників конференції від імені міського голови Василя Куйбіди і побажав їм плідної праці. Промовець наголосив, що в час 800-ліття з дня народження короля Данила особливо актуальним стає питання глибокого вивчення української державницької спадщини.

Конференцію привітав довголітній політв'язень радянської імперії, редактор газети “Нескорена Нація” *Іван Кандиба*, який підкреслив, що вивчення державотворчих процесів у час короля Данила є актуальною проблемою сьогодення.

Від імені Українського Історичного Клубу м. Москви конференцію привітав *Ігор Смутьський*, який розповів, що УІК сьогодні активно розпочав досліджувати українські архіви в Росії. Не залишилась поза увагою і епоха короля Данила.

Від імені українського товариства “Вербиченька” (р. Татарстан) конференцію привітав його Голова *Євген Савенко*, який наголосив, що вивчення політичних взаємовідносин України-Русі і Золотої Орди є необхідністю, особливо зараз, коли зв'язки науковців України і Татарстану починають налагоджуватися. Дослідник наголосив на подальшому проведенні в майбутньому таких конференцій і пообіцяв, що глибше розгляне ці процеси на наступній конференції.

Від імені Наукового Товариства ім. Т. Шевченка конференцію привітав вчений секретар *Олег Купчинський*, який побажав конференції плідної праці і видання всіх наукових напрацювань.

Від Соціал-національної партії України (СНПУ) конференцію привітала *А. Бень-Дронюк*, яка наголосила, що СНПУ допомагає Українському Історичному Клубу у виданні його наукових праць, і зазначила, що сьогодні вона бере участь у конференції від імені партії як її науковець.

Від Українського Університету конференцію привітав *Андрій Щербина*, який передав вітання від науковців вузу. Він зазначив, що цього року Український Історико-Філологічний Інститут реконструйовано в Український Університет у Москві, що в новому вузі, крім українського історичного та філологічного, буде і технічний факультет, що наукова конферен-

ція “Українська держава в XIII ст.” репрезентує молодий вуз, який бажає активної співпраці з вузами України.

Від ОУН в Україні конференцію привітав голова *Роман Козак*, який подякував Українському Історичному Клубові м. Москви за розробку українських архівів у столиці Росії. За означенням промовця, ОУН в Україні робить усе для повернення українських реліквій, у тому числі й XIII ст. з Варшави та Москви.

Від української громадськості Оренбурга виступив Голова українського Історичного Клубу Оренбурга *Богдан Древин*, який наголосив, що за сприянням УІК Москви в м. Оренбурзі також засновано Український Історичний Клуб. Українська наукова громадськість міста активно підтримує конференцію “Король Данило та Українська держава в XIII ст.” і бажає їй плідних напрацювань.

Від Музею історії релігії та від XI Міжнародної конференції, яку проводив Інститут релігієзнавства (філія Музею історії релігії), конференцію “Король Данило та Українська держава в XIII ст.” привітав директор *Володимир Гаюк*, який наголосив, що з УІК м. Москви Музей історії релігії зв’язує п’ять років активної співпраці. Конференція “Король Данило та Українська держава в XIII ст.”, яку проводить УІК у Львові є показником високого рівня науковості. У подальшому, наголосив промовець, Музей історії релігії всіляко сприятиме таким конференціям.

Директор Національної бібліотеки ім. В. Стефаника *Лариса Крушельницька* побажала учасникам конференції плідної праці; заступник голови української культурно-національної автономії Мурманська *Ірина Калуська* наголосила, що українці Мурманська уже втретє на наукових форумах, які проводить Український Історичний Клуб м. Москви, і передала вітання від правління українців на Кольському півострові всім учасникам конференції; *Зіновія Шульга* — від Львівської Академії мистецтв і української громади в м. Сургуті. Від відділення УГНЦ Українського Історичного Клубу м. Москви конференцію привітав голова відділення Отець *А. Майба*, який наголосив на відносинах Української держави з католицькою церквою, що було особливо актуальним у час приїзду святійшого Отця Івана Павла II в Україну.

Заступник голови Українського товариства охорони пам’яток історії та культури *Григорій Катаран*, вітаючи учасників конференції, підкреслив, що з УІК м. Москви він підтримує контакти вже п’ять років. Товариство охорони пам’яток історії та культури має договір про співпрацю, результатом чого діє конференція по відзначенню 800-літнього ювілею короля Данила.

На конференції було заслухано 30 наукових доповідей, у тому числі:

1. **Я.Р. Дашкевич.** Проблема вивчення епохи короля Данила.
2. **П.П. Кононенко.** Галицько-Волинська держава у контексті сучасного вивчення українознавства.
3. **В.С. Ідзьо.** Українська держава за часів короля Данила.
4. **Є.Ф. Савенко.** Король Данило і Українська держава у взаємовідносинах з Золотою Ордою.
5. **В.П. Бадяк.** Коронація Данила Галицького і доля корони.
6. **К. Бондаренко.** Ювілейний рік короля Данила.
7. **В.С. Ідзьо.** Король Данило у взаємовідносинах з Польщею, Литвою, Тевтонським Орденом.
8. **О.А. Купчинський.** Галицько-Волинська держава і документи XIII — першої половини XIV ст. в пізніших джерелах. Зміст і форма.
9. **І.В. Костюк.** “Давньоукраїнська література періоду Київської Русі” в оцінці О. Грушевського.

10. **А.В. Майба, В.С. Ідзьо.** Король Данило та переговори з католицькою церквою стосовно унії всередині XIII ст.

11. **Р.Д. Зінкевич.** Збройні сили Галицько-Волинської держави за часів короля Данила.

Всі доповіді супроводжувались широкими дискусіями.

Під час конференції відбулась виставка картин художнього розпису на тканині (цикл “Львів”) митця Львівської академії мистецтв *Галини Зубченко*.

У третій день конференції були проведені її підсумки. Виступаючи наголошували, що її учасники в основному виконали поставлене перед ними завдання.

Матеріали наукової конференції “Король Данило та Українська держава в XIII ст.” будуть опубліковані в I томі Наукового Вісника Українського Університету м. Москви.

Були вислухані пропозиції та зауваження учасників конференції *М. Рожка, В. Оприска, А. Щербини, І. Смутьського* щодо підготовки тематики наступної конференції.

Було рекомендовано на наступній конференції, окрім історичної та культурно-мистецької, утворити секції археологічну, матеріальної культури та архітектури, релігієзнавства; розширити міжнародний спектр вивчення проблеми.

Наступну Міжнародну конференцію — “Українська держава і король Данило у взаємовідносинах з Польщею, Угорщиною, Чехією, Тевтонським Орденом, Ятвязьким князівством, Ростово-Суздальською Руссю, Золотою Ордою” заплановано провести в травні 2003 р.